Kommunistisk
ORIENTERING

2. årg. nr. 3 Særnummer · 1. Marts 1965

Udgivet af KOMMUNISTISK ARBEJDSKREDS

Kunstnerne - staten og arbejderklassen

En proteststorm har rejst sig mod Statens Kunstfond og dens forslag til hædersgaver og statsydelser. Det er arbejderne, der fører an i protesten, og denne protest udtrykker i virkeligheden en utilfredshed af langt større rækkevidde. I sin form indeholder den imidlertid også den skævhed, at den langer ud efter det "almindelige" princip om støtte til kunstnere, hvor den burde lange ud efter et klasseprincip.

Slagteriarbejderprotesten fra Vejle blev til på personligt initiativ af en hr. Rindal, der præsenterer sig som ultrakonservativ. Hr. Rindals begrundelse for at protestere bunder tilsyneladende i den gamle tese om, at enhver er sin egen lykkes smed, og går det nogen ilde her i samfundet, er det deres egen skyld. Hans begrundelse er således klart reaktionær og fører i sin konsekvens også til modstand mod fagforeninger, arbejdsløshedskasser o.s.v. Dette er vel også en af grundene til, at en protest fra Nykøbing F. udtrykkeligt understreger socialforsorgens berettigelse.

Man kan ikke afvise protesterne som reaktionære, fordi en enkelt initiativtager er det. Man kan heller ikke, som BT forsøger det, feje protesterne af bordet med udregninger om, at det drejer sig om sølle 50 øre pr. mand pr. år. Man kan heller ikke klare sig blot med at sige, at "det har samfundet råd til". For protesterne rækker længere end til kunstnerne.

Det er ikke første gang i historien, at en ulmende utilfredshed mod noget stort og uoverskueligt har fundet udtryk i harmdirrende protester mod tilsyneladende uvæsentlige og i den store forbindelse ubetydelige ting.

Problemet om økonomisk statsstøtte (2½ million) til en række kunstnere har den fordel frem for NATO-oprustning, helhedsløsning, "hvad samfundet kan bære", mæglingsforslag, imperialisme og national selvstændighed, at det ikke er forbundet med partipolitik, ikke kræver stillingtagen til og dybtgående studium af en masse andre ting. Det er naturligvis en forenklet problemstilling - mange kunstnere sidder vitterligt hårdt i det - men det er ligefuldt enkelt og håndgribeligt, at staten forærer professorer og andre i forhold til arbejderklassen velbjergede folk en halv snes tusind eller mere af skatteydernes penge - og så hjælper det ikke at erklære, at det er en hædersgave og ikke "fattighjælp".

Der er således tale om en sund og god reaktion fra arbejderside mod klart uforståelige og provokerende statsudgifter, men idet de har skudt over målet med hensyn til selve støtteprincippet har en del af protesterne fået en form, hvor et borgerligt, reaktionært syn på statsstøtte overhovedet svækker arbejderprotesternes slagkraft og tilslører deres klasseindhold.

Vi har i diskussionen to standpunkter over for hinanden:

1) "Samfundet bør principielt støtte kunstnere"
2) "Kan kunstnerne ikke leve af deres 'smørerier', må de søge sig noget ordentligt arbejde" - eller sagt med andre ord, det er ikke statens opgave at støtte en særligt udvalgt gruppe af befolkningen.

Begge standpunkter kan der argumenteres for, og begge kan for mange på en vis måde se besnærende ud. Imidlertid er ingen af dem rigtige.

Det centrale i spørgsmålet om støtte eller ikke støtte er: Hvilket samfund støtter hvilken kunst?

Vi lever i et borgerligt demokrati, et kapitalistisk klassesamfund. Klassekampen udfoldes ikke blot på det økonomiske område, også på det ideologiske og altså også det kunstneriske område.

Det er klart og venteligt, at en borgerlig stat vil støtte kunstnere, der støtter det borgerlige samfund - og det er hos enkelte af "samfundsbevarerne" udtryk for gemen taktik, hos de fleste dog for den "gamle" demokratiske tankegang, når den borgerlige stat også i enkelte tilfælde støtter kunstnere, der ikke blot "privat", men også i selve deres kunstudøvelse arbejder imod den borgerlige tankegang og ideologi og for skabelsen af et socialistisk samfund.

Det er sundt og rigtigt, hvis arbejderklassen protesterer mod, at en del - den være sig nok så lille - af deres penge bruges til støtte til kunstnere, der direkte eller indirekte modarbejder arbejderklassens dybeste interesser. Men det er urigtigt, hvis arbejderklassen principielt går imod enhver støtte til enhver kunstner!

Arbejderbevægelsen - den faglige og den socialistisk politiske - bør principielt være villig til at støtte forfattere og andre kunstnere, der taler deres sag, og hvis den borgerlige stat netop derfor nægter en sådan støtte, hvor den er nødvendig, må arbejderbevægelsen gøre det selv.

Det vil sagt i meget bred almindelighed og i ordenes videste betydning være rimeligt, om arbejderbevægelsen går ind for støtte til kunstnere, der på den ene eller den anden måde bidrager til at højne klassebevidstheden, afsløre det kapitalistiske samfund, styrke troen på menneskets fremtid, på menneskets mulighed for at bygge denne fremtid med egne hænder og hjerner - og går imod støtte til kunstnere, der bidrager til at svække forståelsen af det kapitalistiske samfund, sværter menneskets fremtid, sår menneskefjendsk pessimisme, skaber forvirring eller som leder på afveje gennem indholdsløse "smørerier" - på papir, lærred, i sten, ler eller på nodeblad.

REDAKTIONEN

Kommunistisk ORIENTERING redigeres af et udvalg. Ansvarhavende B. Scocozza. Adresse: Studsgårdsgade 10, 1, København Ø.-